

NIEUWE BUITENGRENS

Zorgen over Douane na Brexit

De vrees groeit voor chaos bij de Douane en de NVWA als de Britten de EU verlaten. De diensten staan nu al flink onder druk.

Door onze redacteur
Mark Beunderman

AMSTERDAM. Terwijl Brussel zich opmaakt voor een nieuwe ronde onderhandelingen over de Brexit, groeien in Nederland de zorgen over de praktische gevolgen daarvan. De Tweede Kamer en het bedrijfsleven vrezen capaciteitsproblemen bij de Douane en bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), die extra moeten gaan toezien op het grensverkeer.

Tweede Kamerlid Anne Mulder (VVD), Brexit-rapporteur van het parlement, wil er woensdag vragen over stellen aan het kabinet. „Het wordt tijd dat het kabinet wakker wordt en handelt. Er zullen mensen bij moeten bij de Douane. Je kunt niet wachten tot er een akkoord is, want die mensen zijn niet allemaal in één week opgeleid”, zegt hij aan de telefoon.

Eind maart 2019 moet de Britse EU-uittrekking een feit zijn. Hoe de handelsrelatie tussen de EU en de Britten er daarna uit zal zien, is heel onzeker. Zowel Londen als Brussel wil eerst een overgangperiode en daarna een nieuw handelsakkoord, maar een deal daarover is nog niet in zicht. Wel is duidelijk dat de Britse regering uit zowel de interne markt als de douane-unie van de EU wil stappen – een besluit met verre gaande gevolgen voor de douanes aan beide kanten van het Kanaal.

Het betekent de facto een „harde Brexit” voor de Nederlandse Douane, zo merkte de dienst zelf op in een nota in juni 2017. Bedrijven moeten aangifte gaan doen bij export naar of import uit het Verenigd Koninkrijk, de derde handelspartner van Nederland. Het totale aantal aangiften voor uitvoer zal volgens de Douane met eenderde toenemen. Mogelijk komen er nieuwe grenscontroles, ook op plekken waar de Douane nu niet aanwezig is, zoals bij de veerboten in Hoek van Holland en IJmuiden. Daar ligt dan een nieuwe EU-buitengrens.

Vertrekregeling

De Douane, een dienst met zo’n 4.600 voltijdbanen (fte), maakt deel uit van de Belastingdienst, waar een populaire vertrekregeling tot een uittocht van personeel heeft geleid. Bij de Douane en bij opsporingsdienst FIOD samen vertrokken 381 fte. Een woordvoerder van de Douane laat weten dat de instantie nu weer voor „98,6 procent” bezet is en dat de dienst „nadere analyses” uitvoert over de „impact” van de Brexit. Voor vijftig voltijdposities wordt alvast geworven.

Maar brancheorganisaties die regelmatig met de Douane overleggen, horen stevast dat er honderden extra douaniers nodig zijn door de Brexit. „Nu al staat de Douane flink onder druk”, zegt Wilco Heiwegen, beleidsadviseur voor Evofenedex, een vereniging van zo’n 15.000 exportbedrijven. „Daar komt de Brexit bovenop. De tijd dringt. Er zijn nog nauwelijks extra mensen aangenomen.” Deze dinsdag publiceert Evofenedex een ledenonderzoek naar het functioneren van de Douane. Dat levert geen mooi beeld op. „Op grote schaal” melden bedrijven dat „het ontbreken van toereikende dienstverlening” van de Douane „verstoring van het logistieke proces” veroorzaakt. Transport en Logistiek Nederland bevestigt dit beeld: „Wij krijgen steeds vaker klachten van onze leden en met de Brexit wordt het probleem nijpend.” Werkgeversorganisatie VNO-NCW stelt dat „extra inzet” nodig is voor de Douane. „Anders dreigt het handelsverkeer in de soep te lopen.”

De woordvoerder van de Douane „onderkent” dat er nu al knelpunten zijn. Samen met het bedrijfsleven wordt aan „verbeteringen” gewerkt.

In en om de Rotterdamse haven bestaan de grootste zorgen. Directeur Bas Janssen van Deltalinqs, een netwerk van bedrijven in het havengebied, meent dat „de politieke urgentie over de capaciteit van de Douane na

de Brexit lijkt te ontbreken”.

In Den Haag moet de boodschap wel zijn aangekomen: in een vorige week verschenen Brexitrapport voor het ministerie van Economische Zaken en Klimaat schreef adviesbureau KPMG over de „ontoereikende” capaciteit van zowel Douane als NVWA. De NVWA heeft nu nog weinig tot niets met het VK te maken, omdat de eisen voor voedselveiligheid daar hetzelfde zijn als in Nederland. Na de Brexit kan dat veranderen, onder meer als de Britten eigen handelsakkoorden met landen buiten Europa sluiten. Dat kan betekenen dat de NVWA extra moet keuren aan de grens.

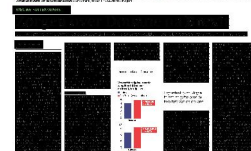
De NVWA, die afgelopen zomer veel kritiek kreeg in het fipronilschandaal, heeft onder meer een tekort aan dierenartsen. De toezichthouder leed de afgelopen jaren onder bezuinigingen, maar krijgt er onder Rutte III elk jaar 20 miljoen euro bij.

Heiwegen van Evofenedex stelt dat de NVWA „transparanter” moet zijn over haar voorbereidingen op de Brexit. Janssen van Deltalinqs is „erg bezorgd”. Hij hoort dat de werving van dierenartsen „zeer lastig” gaat.

Een woordvoerder van de NVWA zegt dat de organisatie het effect van de Brexit „inventariseert” en dat het „het ernaar uitziet” dat er meer dierenartsen nodig zijn. „Daar zullen we meer moeite in moeten stoppen. We proberen die nu al voortdurend te vinden, maar dat is niet eenvoudig”.

Exportbedrijven klagen in een enquête over de kwaliteit van de douane

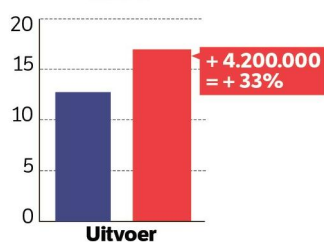
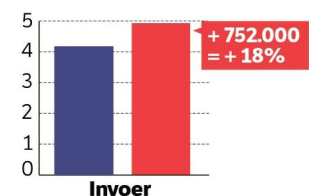
Maximilien Economie

Brexit belast Douane

Verwachte stijging in aantal aangiften bij Douane na Brexit, in miljoenen

■ Huidig
 ■ Na Brexit (verwachting)

NRC 230118 / Studio NRC / Bron: Douane

Douanemedewerkers in de Rotterdamse haven controleren bij een actie in 2015 alle vrachtwagens.

FOTO: EROEN JUMELET / ANP